

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, ἐγενήθη ἐν Κωνσταντινούπολει τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1809, ἐξ οἰκογένειας πολλὰς θυσίας αἴματος καὶ χρήματος προσενεγκούσης ὑπὲρ τοῦ ἔθνους. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μάρκος Δραγούμης ἦν Βογαζικοῦ τῆς Μακεδονίας προγραφεὶς ὑπὸ τῆς Πύλης, ὡς εἶς τῶν ύποκινητῶν τῆς ἐν Μολδαβίᾳ ἔκραγεισης ἐπαναστάσεως, ἐσώθη διὰ τῆς φυγῆς, περαιωθεὶς εἰς Ὀδησσόν. Ὁ δὲ μικρὸς Νικόλαος μετὰ τοῦ πρεσβύτερου ἀδελφοῦ του Ιωάννου, διαφυγόντες καὶ οὗτοι ὡς ἐκ θαύματος τὴν τουρκικὴν μάχαιραν

κατέφυγον εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐν Νάξῳ, ἔνθα συνεκεντώθη κατ' ἄρχας ἡ ἔκπατρισθεῖσα οἰκογένεια, δὲ Νικόλαος συνεπλήρωσε τὰς σπουδὰς παρὰ τοῖς Λαζαρισταῖς, ἐκμαθὼν τὴν Λατινικὴν καὶ Γαλλικὴν, καὶ διὰ τῆς ἀδιαλείπου μελέτης ἐκλεκτῶν βιβλίων ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τῆς Μονῆς. Οὕτω κατηρτισμένος, καθ' ἥν μάλιστα ἐποχὴν ἐσπάνιζον οἱ εὔμοιροῦντες παιδείας, ἐκλήθη τῷ 1827, δεκαεξαέτης ἀκόμη, ὡς γραμματεὺς τῆς ἐν Ἐρμιόνῃ καὶ τῆς ἐν Τροιζῇ Εὐθυνικῆς Συνελεύσεως, ἵτις ἐκτιμήσασα τὰ σπάνια πνευματικὰ χαρίσματα καὶ τὸ εὐγενὲς ἥθος τοῦ νεανίου, ἀπεφάσισε νὰ ἀποστείλῃ αὐτὸν τῇ προτάσει τοῦ Θεοδ. Κολοκοτρώνη εἰς Εύρωπην δι' εύρυτερας σπουδάς. Ἄλλ' ἡ ἔκτελεσις τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἐματαιώθη, διότι ὁ Νικόλαος, μεταβαίνων εἰς Εύρωπην, καὶ διερχόμενος τῆς Κερκύρας, ἀνεστάλη τοῦ περαιτέρω ταξεδίου του ὑπὸ τοῦ Βιάρου Καποδιστρίου ἴσχυριζομένου διτὶ ἡ Ἑλ-

λάς ἔχει ἐνάγκην χειρῶν καὶ ὅχι γραμμάτων. Ἡναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκεῖθεν εἰς Ἐλλάδα, ὡς ἔχ θαύματος σωθεὶς ἐκ δεινῆς τριχυμίας καταλαβούσης τὸ πλοῖον, ἐφ' οὗ ἐπέβανε, μεταξὺ Τήνου, Σύρου καὶ Μήλου. Τὸ κατωτέρω μάλιστα δημοσιευόμενον δραματικὸν ἐπεισόδιον ἐγράφη κατὰ τὴν ἀτυχῆ ἐκείνην περίστασιν.

Τῷ 1828 προσελήφθη ἐν τῷ Γραφείῳ τοῦ Κυθερώντος, ως εἰς τῶν ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην διεύθυνσιν τοῦ γενικοῦ γραμματέως Σπυρίδωνος Τρικούπη ὑπηρετούντων δέκα ύπαλλήλων. Μεθ' ὅ, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καποδιστρίου, ἐδέχθη θέσιν ἀνωτέρου ύπαλλήλου ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν. Τῷ 1834 ἐγένετο διευθυντής τοῦ Νομοῦ Κυκλαδῶν μέχρι τοῦ 1836, ὅτε ἐκλήθη ὡς ὑπουργικὸς σύμβουλος καὶ διευθυντής τοῦ Γραφείου τῆς ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Γραμματείας. Τῷ 1844 ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Ἀνδρέου Λόντου, Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ως ὑπουργικὸς Σύμβουλος. Ἀλλὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1845 τῇ εἰσηγήσει τυφλῆς πολιτικῆς ῥᾳδιουργίας ἐκατηγορήθη ὑπὸ τοῦ πρωθυπουργοῦ Κωλέτη, ἄρχηγοῦ τοῦ γαλλικοῦ κόμματος, ἀτε ἀνήκων εἰς τὸ ἀγγλικὸν κόμμα καὶ στενὸς φίλος τοῦ Ἀγγλου πρέσβεως Λάϋενς. Ἐκτοτε, ἀπογοητευθεὶς ἐκ τῆς πολιτικῆς, ἐπεδέθη εἰς τὴν δημοσιογραφίαν καὶ τὴν φιλολογίαν γράψεις νευρωδέστατα ἄρθρα ἐν τῇ «Ἀθηνᾷ» κατὰ τοῦ ὑπουργείου Κωλέτη καὶ τῆς γαλλικῆς πολιτικῆς, ἐμποιήσαντα βαθεῖαν αἰσθησιν. Ἰδιαιτέρως ἐνημενίζετο εἰς φιλολογικὰς μελέτας, διὸ μετέσχε τῆς συντάξεως τοῦ κατὰ τὸ 1847 ἐκδοθέντος πρώτου περιοδικοῦ «Εὔτερ πη». Ἀλλὰ μετὰ διετίαν τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1840, ἴδρυσε τὴν «Πανδώραν» μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ραγκαβῆ καὶ τοῦ Κωνσταντίνου Παπαρρηγοπούλου, ἣς τὴν ἔκδοσιν διετήσησεν ἐπὶ εἰκοσαετίαν δλην καὶ ἐν ἦ ἀποθησαυρίζεται ἡ φιλολογικὴ φυσιογνωμία τῆς περιόδου ἐκείνης, καθ' ἣν ἀνεφάνη ἡ πρώτη φάλαγξ τόσων ποιητῶν καὶ λογογράφων, ἡ προλειάνασα τὸ ἔδαφος τῆς βραδύτερον μορφωθείσης νεοελληνικῆς φιλολογίας. Τῆς «Πανδώρας», ως πολυτίμου φιλολογικοῦ μνημείου, δὲν ὑπῆρξεν ἀπλοῦς μόνος ἐκδότης καὶ ἰδιοκτήτης, ἀλλ' ὁ νοῦς καὶ ἡ ψυχή, ὁ κύριος δὲ συντάκτης, ἔγκατασπείρας εἰς τοὺς τόμους αὐτῆς τὰ χαριέστατα προϊόντα τοῦ ἴδιου καλάμου, τὰ ὅποια χαρακτηρίζει κάλλος ὑφους, καὶ ἀκριβεία φράσεως, καὶ αἰσθημα καλοῦ καὶ πλοῦτος γνώσεων. Περιηγήσεις, περιγραφαὶ τόπων καὶ ἡθῶν, ιστορικαὶ μονογραφίαι, ἄρθρα καλλιτεχνικά, μελέται περὶ τῆς νεωτέρας φιλολογίας, βιβλιοχρισίαι, κλπ. πάντα δια ἐφιλοτέχνητεν ἐν τῇ Πανδώρᾳ.

δό άειμνηστος Δραγούμης, διακρίνονται διὰ τὴν σπινθηροβόλον εὐφυίαν καὶ τὴν ζωγραφικὴν δύναμιν, μαρτυροῦσι δὲ τὴν ἔξοχον ἐγκυκλοπαιδικὴν μόρφωσιν τοῦ συγγραφέως, οὐ μικρὸν ἀπόγευμα τῆς λογογραφικῆς χάριτος δημοσιεύμεν τὸ κατωτέρω διήγημα.¹ Εξέχουσαν θέσιν κατέχουσιν αἱ Ἰστορικαὶ Ἀναμνήσεις τοῦ Νικόλαου Δραγούμη, οὓς μόνον ὡς συμβολὴ πολύτιμος εἰς τὴν ιστορίαν τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ὡς ἔργον πολλῆς φιλολογικῆς ἀξίας, ἥθογραφοῦν πιστῶς καὶ μετὰ περισσῆς χάριτος τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα τῆς γενεᾶς τῶν πρώτων πολιτικῶν ἀνδρῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου.

Ο Νικόλαος Δραγούμης μετὰ τῶν δύο ἑτέρων ἰδρυτῶν τῆς Πανδώρας, συμπραττόντων τοῦ Μάρκου Ρενιέρη καὶ τοῦ Γ. Βασιλείου, ἴδρυσε τὸν αὔγουστον τοῦ 1853 τὸν Spectateur de l'Orient, συντασσόμενον γαλλιστὶ καὶ παρασχόντα ἐπιφανεῖς ὑπηρεσίας εἰς τὸν κατασυκοφαντούμενον τότε Ἑλληνισμόν.

Μετέσχεν ὡς ὑπουργὸς τοῦ τελευταίου ὑπουργείου τοῦ "Οθωνος." Απέθανε δὲ τὸν Μάρτιον τοῦ 1874 καταλιπὼν μνήμην ἄφθιτον καὶ ἐπίφθονον δι' ἔργων λαμπρῶν καὶ βίου χρηστοτάτου, ὃν ἐλαγχίστην είχόνα ἀπεδώκαμεν διὰ τῶν ὀλίγων φύσεων γραμμῶν, ἃς ἔχαράξαμεν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς παρατιθεμένης εἰκόνος.

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου τοῦ 1827 ἔτους ἐσπευδόν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ὅθεν εἶχον ἀναχωρήσει πρὸς καιρὸν χάριν σπουδῆς. Οἱ πειραταὶ τότε κατεμάστιζον τὰς ἐλληνικὰς θαλάσσας προχωροῦντες ἐνίστε μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Ιονίου. Τὰ τολμηρὰ κατορθώματά των, καὶ μάλιστα τὰ κατὰ τῶν Αὔστρια-χῶν, ἐφαίνοντο πολλάκις μυθώδη, ἀλλὰ καὶ ἡ φημιζομένη αὐτῶν ωμότης ἐνεποίει δειλίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸ Αἴγαλον.

Ἐντεῦθεν προέκυψεν ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ μὴ ρίψοκινδυνεύωσι μόνα τὰ ἔνα πλοῖα, ἀλλὰ νὰ συναπαίρωσι πολλὰ συγχρόνως, συγχροτοῦντα τὰς λεγομένας νηοπομπείας (convois),